

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	21
Słowo wstępne	23
Słowo wstępne do trzeciego wydania	25
Słowo wstępne do czwartego wydania	27
Słowo wstępne do piątego wydania	29
CZĘŚĆ OGÓLNA PRAWA CYWILNEGO	31
Rozdział pierwszy	
Prawo cywilne w systemie prawa	33
1. Pojęcie prawa cywilnego	33
2. Zasada autonomii woli stron	34
3. Systematyka polskiego prawa cywilnego	35
3.1. Część ogólna	36
3.2. Prawo rzeczowe	36
3.3. Prawo zobowiązań	36
3.4. Prawo spadkowe	37
3.5. Prawo rodzinne i opiekuńcze	37
3.6. Inne działy prawa cywilnego	38
4. Źródła prawa cywilnego	38
Rozdział drugi	
Stosunek cywilnoprawny	41
1. Pojęcie stosunku cywilnoprawnego	41
2. Zdarzenia cywilnoprawne jako źródło stosunku cywilnoprawnego	41
3. Systematyka zdarzeń cywilnoprawnych	42
4. Elementy stosunku cywilnoprawnego	43
Rozdział trzeci	
Podmioty stosunków cywilnoprawnych	45
1. Pojęcie podmiotu stosunku cywilnoprawnego	45
2. Osoby fizyczne	46
2.1. Zdolność prawna	46
2.2. Początek i koniec osoby fizycznej	46

2.3.	Indywidualizacja osób fizycznych	47
2.4.	Zdolność do czynności prawnych	49
2.4.1.	Pełna zdolność do czynności prawnych	50
2.4.2.	Ograniczona zdolność do czynności prawnych	50
2.4.3.	Brak zdolności do czynności prawnych	51
3.	Osoby prawne	52
3.1.	Pojęcie osoby prawnej	52
3.2.	Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych osób prawnych	53
3.3.	Typy osób prawnych	54
3.4.	Przedsiębiorcy i ich oznaczenia	56

Rozdział czwarty

Przedmioty stosunków cywilnoprawnych	57
1. Pojęcie przedmiotu stosunku cywilnoprawnego	57
2. Rzecz	57
3. Część składowa rzeczy	58
4. Przynależność rzeczy	58
5. Samodzielny lokal mieszkalny i lokal o innym przeznaczeniu	59
6. Pożytki	59
7. Pieniądz	60
8. Papiery wartościowe	60
9. Dobra niematerialne o charakterze intelektualnym	61
10. Przedmioty zbiorcze	61
11. Surogat i surogacja	62

Rozdział piąty

Prawa podmiotowe	63
1. Uwagi ogólne	63
2. Nabycie prawa podmiotowego	64
3. Klasyfikacja praw podmiotowych	65

Rozdział szósty

Ochrona praw podmiotowych	67
1. Uprawnienie, roszczenie, zarzut	67
2. Wykonywanie i nadużycie praw podmiotowych	68
3. Ochrona praw podmiotowych przez państwo	70
4. Ochrona praw (dóbr) osobistych	71
5. Ciężar dowodu, domniemania	72
6. Pomoc własna	73
6.1. Samopomoc	73
6.2. Samoobrona	74

Rozdział siódmy

Czynności prawne	75
1. Pojęcie czynności prawnej	75
2. Oświadczenie woli	76
3. Chwila złożenia oświadczenia woli	77

4. Odwołanie oświadczenia woli	78
5. Tłumaczenie oświadczeń woli	78
6. Wady oświadczenia woli	79
6.1. Brak świadomości lub swobody w powzięciu decyzji i wyrażeniu woli	80
6.2. Pozorność oświadczenia woli	80
6.3. Błąd	81
6.4. Bezprawna groźba	81
7. Przesłanki ważności czynności prawnej	82
8. Względna bezskuteczność	83
9. Składniki czynności prawnej	84
10. Forma czynności prawnych	85
11. Postacie czynności prawnych	87
11.1. Czynności prawne jednostronne, dwustronne (wielostronne) oraz uchwały	87
11.2. Czynności prawne między żyjącymi i na wypadek śmierci	88
11.3. Czynności prawne konsensualne i realne	88
11.4. Czynności prawne rozporządzające i zobowiązujące	89
11.5. Czynności prawne odpłatne i nieodpłatne	89
11.6. Czynności prawne przysparzające	90
11.7. Czynności prawne kauzalne (przyczynowe) i abstrakcyjne (oderwane)	90
Rozdział ósmy	
Zawarcie umowy	91
Rozdział dziewiąty	
Przedstawicielstwo	93
1. Pojęcie przedstawicielstwa	93
2. Źródła umocowania	95
3. Przesłanki skuteczności działania przedstawiciela	95
4. Przedstawicielstwo ustawowe	97
5. Pełnomocnictwo	98
6. Udzielenie i wygaśnięcie pełnomocnictwa	99
7. Rodzaje i forma pełnomocnictw	100
8. Pełnomocnictwo w administracji	101
9. Prokura	101
Rozdział dziesiąty	
Terminy w prawie cywilnym i sposoby ich obliczania	102
Rozdział jedenasty	
Upływ czasu w prawie cywilnym	103
1. Uwagi ogólne	103
2. Przedawnienie	104
2.1. Cel instytucji przedawnienia	104
2.2. Pojęcie przedawnienia roszczeń	105

2.3. Terminy przedawnienia	106
2.4. Skutki przedawnienia	106
2.5. Bieg przedawnienia	107
2.6. Zawieszenie biegu przedawnienia	108
2.7. Wstrzymanie zakończenia biegu przedawnienia	108
2.8. Przerwa biegu przedawnienia	109
2.9. Przedawnienie roszczeń stwierdzonych prawomocnym orzeczeniem	109
3. Terminy zawite	109
PRAWO RZECZOWE	111
Rozdział pierwszy	
Pojęcie prawa rzeczowego	113
1. Prawo rzeczowe w znaczeniu przedmiotowym i podmiotowym	113
2. Bezwzględny charakter praw rzeczowych	115
3. Przezrystość katalogu i dostrzegalność praw rzeczowych	116
4. Podział praw rzeczowych	117
Rozdział drugi	
Rzecz jako przedmiot prawa rzeczowego	120
1. Rzecz	120
2. Część składowa rzeczy	121
3. Samodzielny lokal mieszkalny i lokal o innym przeznaczeniu	122
4. Przynależność rzeczy	123
Rozdział trzeci	
Pojęcie i rodzaje własności	125
1. Pojęcie własności	125
2. Rodzaje własności	127
2.1. Własność prywatna	127
2.2. Własność państwowa	127
2.3. Własność komunalna	128
2.4. Własność kościołów i związków wyznaniowych	129
Rozdział czwarty	
Treść i wykonywanie własności	130
1. Granice prawa własności	130
2. Ustawowe ograniczenie własności	132
3. Obowiązek powstrzymania się od działań zakłócających korzystanie z nieruchomości sąsiednich	133
4. Służebność drogi koniecznej	135
5. Zakaz dokonywania robót ziemnych, które grożą nieruchomości sąsiedniej utratą oparcia	136
6. Sposób korzystania z nieruchomości ze względu na potrzeby gruntów sąsiednich	137
7. Stosunki graniczne	138

Rozdział piąty	
Nabycie i utrata własności	141
1. Ogólna charakterystyka nabycia i utraty własności	141
2. Pierwotne i pochodne nabycie własności	142
3. Sposoby nabycia własności	143
4. Przeniesienie własności	144
5. Zasiedzenie	147
6. Inne wypadki nabycia i utraty własności	149
6.1. Porzucenie i zawłaszczenie rzeczy ruchomej	149
6.2. Znalezienie	150
6.3. Nabycie pożytków naturalnych	150
6.4. Połączenie, przetworzenie i pomieszanie	151
Rozdział szósty	
Współwłasność	152
1. Pojęcie i charakterystyka współwłasności	152
2. Współwłasność wynikająca ze wspólności majątkowej między małżonkami	154
3. Współwłasność wspólników spółki cywilnej	154
4. Współwłasność w częściach ułamkowych	155
4.1. Udziały we współwłasności	156
4.2. Rodzaje współwłasności w częściach ułamkowych	157
4.3. Zarząd rzeczą wspólną	157
4.4. Treść i wykonywanie uprawnień oraz obowiązków	158
4.5. Zniesienie współwłasności	160
Rozdział siódmy	
Ochrona własności	163
1. Ogólna charakterystyka ochrony własności	163
2. Roszczenie windykacyjne	164
3. Roszczenie negatoryjne	165
4. Roszczenia uzupełniające oraz roszczenia o zwrot nakładów	165
5. Roszczenie o przeniesienie własności zajętej działki	166
Rozdział ósmy	
Użytkowanie wieczyste	168
1. Pojęcie użytkowania wieczystego	168
2. Przedmiot użytkowania wieczystego	169
3. Podmioty wieczystego użytkowania	169
4. Treść użytkowania wieczystego	169
5. Ustanowienie, przeniesienie, rozwiązywanie i wygaśnięcie wieczystego użytkowania	171
6. Ochrona użytkowania wieczystego	172

Rozdział dziewiąty	
Prawa rzeczowe ograniczone	173
1. Pojęcie ograniczonych praw rzeczowych	173
2. Ustanowienie, zmiana, przeniesienie i wygaśnięcie ograniczonych praw rzeczowych	174
3. Pierwszeństwo ograniczonych praw rzeczowych	175
4. Ochrona ograniczonych praw rzeczowych	177
5. Użytkowanie	177
6. Służebność	179
7. Zastaw	181
8. Hipoteka	183
9. Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu	185
Rozdział dziesiąty	
Posiadanie i dzierżenie	186
1. Pojęcie posiadania	186
2. Pojęcie dzierżenia	190
3. Zdolność do posiadania	191
4. Nabycie, przeniesienie i utrata posiadania	191
5. Znaczenie posiadania	193
Rozdział jedenasty	
Ochrona posiadania i dzierżenia	196
1. Ochrona posiadania	196
2. Ochrona służebności	199
3. Ochrona dzierżenia	199
Rozdział dwunasty	
Księgi wieczyste	201
PRAWO ZOBOWIĄZAŃ	
I. CZĘŚĆ OGÓLNA	203
Rozdział pierwszy	
Prawo zobowiązań w ogólności	205
Rozdział drugi	
Źródła i systematyka prawa zobowiązań	207
Rozdział trzeci	
Zobowiązanie	208
1. Pojęcie zobowiązania	208
2. Uprawnienia wierzyciela	210
3. Odpowiedzialność dłużnika	212
3.1. Dług a odpowiedzialność	212
3.2. Odpowiedzialność osobista	213
3.3. Odpowiedzialność rzeczowa	215

Rozdział czwarty	
Zobowiązania niezupełne	217
1. Pojęcie zobowiązania niezupełnego	217
2. Rodzaje zobowiązań niezupełnych	218
2.1. Zobowiązania, w których roszczenie uległo przedawnieniu	219
2.2. Zobowiązania z gry i zakładu	219
2.3. Zobowiązania, przy których spełnienie świadczenia czyni zadość zasadom współżycia społecznego	220
Rozdział piąty	
Świadczenie	222
1. Świadczenie jako przedmiot zobowiązania	222
1.1. Świadczenie	222
1.2. Postacie świadczenia	223
1.3. Oznaczenie świadczenia	224
1.4. Możliwość spełnienia świadczenia	225
2. Rodzaje świadczeń	226
2.1. Świadczenia podzielne i niepodzielne	226
2.2. Świadczenia jednorazowe, ciągłe, okresowe	227
2.2.1. Świadczenie jednorazowe	227
2.2.2. Świadczenie ciągłe	227
2.2.3. Świadczenie okresowe	227
2.3. Świadczenia oznaczone indywidualnie i rodzajowo	228
2.3.1. Świadczenia oznaczone indywidualnie	228
2.3.2. Świadczenia oznaczone rodzajowo	228
3. Świadczenie pieniężne	229
3.1. Przedmiot świadczenia w zobowiązaniu pieniężnym	229
3.2. Zobowiązania pieniężne w obrocie prawnym	230
3.3. Pieniądz i jego wartość	230
3.4. Zasada nominalizmu i waloryzacji	231
4. Odsetki	233
Rozdział szósty	
Odszkodowanie	235
1. Pojęcie szkody	235
2. Przyczyny powodujące obowiązek odszkodowania	236
3. Funkcje odpowiedzialności odszkodowawczej	237
4. Przesłanki i podstawy odpowiedzialności	238
Rozdział siódmy	
Ustalenie wysokości szkody i odszkodowania	240
1. Ustalenie wysokości szkody	240
2. Wysokość odszkodowania	241
2.1. Umowne ograniczenie wysokości odszkodowania	242
2.2. Ograniczenie wysokości odszkodowania wynikające z ustawy	242

3. Ograniczenie wysokości odszkodowania przez organ orzekający o obowiązku naprawienia szkody	243
3.1. Konieczność faktyczna	243
3.2. Kompensacja korzyści z uszczerbkiem	244
3.3. Przyczynienie się poszkodowanego do powstania lub zwiększenia szkody	244
3.4. Uprawnienie do miarkowania wysokości odszkodowania	246
4. Sposób naprawienia szkody	246
5. Zakres i sposób naprawienia szkody na osobie i w razie śmierci poszkodowanego oraz naprawienie krzywdy	247

Rozdział ósmy

Wielość podmiotów stosunku zobowiązaniowego	250
1. Uwagi ogólne	250
2. Zobowiązania podzielne i niepodzielne	251
3. Zobowiązania solidarne	252
3.1. Istota solidarności	252
3.2. Prawo reprezentacji	254
3.3. Cel zobowiązań solidarnych	254
3.4. Źródła powstania zobowiązań solidarnych	255
4. Regresy	256
5. Solidarność nieprawidłowa	257

Rozdział dziewiąty

Powstanie zobowiązań	259
-----------------------------------	------------

Rozdział dziesiąty

Umowa jako źródło zobowiązania	261
1. Pojęcie umowy	261
2. Zasada swobody umów i jej ograniczenia	262
3. Forma umów	264
4. Rodzaje umów	265
5. Umowy losowe	266
6. Umowy nazwane	266
7. Umowy nienazwane	266
8. Umowy mieszane	267
9. Umowy odnoszące się do osób trzecich	267
9.1. Umowa o świadczenie przez osobę trzecią	267
9.2. Umowa o zwolnienie dłużnika przez osobę trzecią od obowiązku świadczenia	268
9.3. Umowa o świadczenie na rzecz osoby trzeciej	269
10. Umowa przedwstępna	270
11. Dodatkowe zastrzeżenia umowne	272
11.1. Uwagi ogólne	272
11.2. Zadek	272
11.3. Umowne prawo odstąpienia	274

11.4. Odstępne	275
11.5. Kara umowna	275

Rozdział jedenasty

Czyny niedozwolone	277
1. Uwagi ogólne	277
2. Odpowiedzialność za własne czyny	279
2.1. Obrona konieczna	281
2.2. Stan wyższej konieczności	281
2.3. Dozwolona samopomoc	282
2.4. Zgoda poszkodowanego	282
2.5. Niepoczytalność	282
2.6. Osoby niepełnoletnie	283
2.7. Osoby, które z powodu wieku albo stanu psychicznego lub cielesnego nie mogą kierować swym postępowaniem	283
3. Odpowiedzialność za cudze czyny	283
3.1. Odpowiedzialność osób zobowiązanych do nadzoru	284
3.2. Odpowiedzialność za czyny osób, którymi się posłużono	285
3.3. Odpowiedzialność za podwładnego	285
4. Odpowiedzialność organów wykonujących władzę publiczną	286
5. Odpowiedzialność za zwierzęta i rzeczy	288
5.1. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez zwierzęta	289
5.2. Odpowiedzialność za szkody wyrządzone wyrzuceniem, wylaniem lub spadnięciem czegoś z pomieszczenia	289
5.3. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną zawaleniem się budowli ...	290
6. Odpowiedzialność za szkody wyrządzone w związku z ruchem przedsiębiorstw i użyciem sił przyrody	291
7. Odpowiedzialność posiadaczy mechanicznych środków komunikacji	293
8. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny ...	295
9. Zagadnienia szczególne związane z czynami niedozwolonymi	295
9.1. Bezpośrednie zagrożenie nastąpienia szkody	295
9.2. Zbieg odpowiedzialności <i>ex delicto</i> i <i>ex contractu</i>	296
9.3. Przedawnienie roszczeń z czynów niedozwolonych	297

Rozdział dwunasty

Bezpodstawne wzbogacenie	298
---------------------------------------	------------

Rozdział trzynasty

Nienależne świadczenie	300
1. Pojęcie nienależnego świadczenia i jego unormowanie	300
2. Niegodziwe świadczenie	301

Rozdział czternasty

Wykonanie zobowiązań	302
1. Uwagi ogólne	302
2. Przedmiot wykonania	303
3. Osoby uczestniczące w wykonaniu zobowiązania	304

4. Miejsce wykonania zobowiązania	305
5. Termin wykonania zobowiązania	305
6. Zarachowanie zapłaty	306
7. Prawo zatrzymania	307
8. Dowód wykonania zobowiązań	308

Rozdział piętnasty

Skutki niewykonania zobowiązań umownych	310
1. Uwagi ogólne	310
2. Przestanki odpowiedzialności dłużnika	312
3. Wina dłużnika	313
4. Odpowiedzialność dłużnika za osoby trzecie	314
5. Ciężar dowodu	315
6. Niemożliwość świadczenia	316
6.1. Niemożliwość świadczenia, za którą dłużnik nie odpowiada	317
6.2. Niemożliwość świadczenia, za którą dłużnik odpowiada	317
7. Opóźnienie i zwłoka dłużnika	318
8. Kara umowna	320
9. Zwłoka wierzyciela	322

Rozdział szesnasty

Wygaśnięcie zobowiązań	324
1. Pojęcie i przyczyny wygaśnięcia zobowiązań	324
2. Świadczenie w miejsce wykonania	325
3. Odnowienie	325
4. Potrącenie	326
5. Dobrowolne zwolnienie z długu	328
6. Złożenie do depozytu sądowego	328
7. Niemożliwość świadczenia	331
8. Rozwiązanie stosunku prawnego	331
9. Klauzula <i>rebus sic stantibus</i>	331
10. Inne wypadki wygaśnięcia zobowiązania	331

Rozdział siedemnasty

Zmiana wierzyciela lub dłużnika	333
1. Uwagi ogólne o przejściu praw i obowiązków wynikających z zobowiązań	333
2. Przelew wierzytelności	334
3. Wstąpienie osoby trzeciej w prawa zaspokojonego wierzyciela	336
3.1. Wstąpienie osoby trzeciej w prawa zaspokojonego wierzyciela z mocy umowy zawartej z wierzycielem	337
3.2. Wstąpienie osoby trzeciej w prawa zaspokojonego wierzyciela z mocy umowy zawartej z dłużnikiem	337
3.3. Wstąpienie osoby trzeciej w prawa zaspokojonego wierzyciela	338
4. Przejęcie długu	338
5. Przystąpienie do długu	340

Rozdział osiemnasty	
Ochrona wierzycieli w razie niewypłacalności dłużnika	342
1. Pojęcie i cel ochrony	342
2. Przesłanki zaskarżenia czynności dłużnika	343
3. Wykonanie prawa zaskarżenia czynności dłużnika	344
PRAWO ZOBOWIĄZAŃ	
II. CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA	347
Rozdział dziewiętnasty	
Systematyka części szczegółowej	349
Rozdział dwudziesty	
Umowy służące przenoszeniu praw	350
1. Umowa sprzedaży	350
1.1. Zagadnienia ogólne	350
1.2. Cena w umowie sprzedaży	351
1.3. Forma sprzedaży	352
1.4. Obowiązki stron	352
1.5. Rękojmia za wady	353
1.6. Gwarancja jakości	355
1.7. Szczególne rodzaje sprzedaży	356
1.7.1. Sprzedaż na raty	356
1.7.2. Sprzedaż z zastrzeżeniem prawa własności	357
1.7.3. Sprzedaż na próbę	357
1.7.4. Sprzedaż z zastrzeżeniem prawa odkupu	358
1.7.5. Prawo pierwokupu	358
2. Umowa zamiany	359
3. Umowa dostawy	360
4. Umowa kontraktacji	360
5. Umowa darowizny	360
6. Umowa przekazania nieruchomości	362
Rozdział dwudziesty pierwszy	
Umowy regulujące używanie rzeczy i praw	363
1. Umowa najmu	363
2. Umowa dzierżawy	366
3. Umowa leasingu	367
4. Umowa użyczenia	367
Rozdział dwudziesty drugi	
Umowy odnoszące się do świadczenia usług	369
1. Umowa o dzieło	369
2. Umowa o roboty budowlane	370
3. Umowa zlecenia	371
4. Prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia	372
5. Umowa agencyjna	373

6. Umowa komisu	374
7. Umowa przechowania	374
8. Umowa składu	375
9. Umowa przewozu	375
10. Umowa spedycji	378
11. Odpowiedzialność, prawo zastawu i przedawnienie roszczeń utrzymujących hotele i inne podobne zakłady	379
Rozdział dwudziesty trzeci	
Umowy regulujące stosunki kredytowe i rachunku bankowego	382
1. Umowa pożyczki	382
2. Umowa kredytu bankowego	383
3. Umowa rachunku bankowego	384
Rozdział dwudziesty czwarty	
Umowy spełniające funkcje alimentacyjne	386
1. Umowa renty	386
2. Umowa dożywocia	387
Rozdział dwudziesty piąty	
Umowa spółki cywilnej	389
1. Uwagi ogólne o spółkach	389
2. Spółka cywilna	389
Rozdział dwudziesty szósty	
Umowa ubezpieczenia	392
Rozdział dwudziesty siódmy	
Przekaz i papiery wartościowe	394
1. Przekaz	394
2. Papiery wartościowe	396
Rozdział dwudziesty ósmy	
Umowy i czynności prawne spełniające funkcje pomocnicze w dziedzinie zobowiązań	398
1. Umowa poręczenia	398
2. Ugoda	399
3. Przyrzeczenie publiczne	400
PRAWO SPADKOWE	403
Rozdział pierwszy	
Pojęcie i funkcje prawa spadkowego	405
Rozdział drugi	
Spadek	408
Rozdział trzeci	
Dziedziczenie	411

Rozdział czwarty

Dziedziczenie ustawowe	415
1. Uwagi ogólne	415
2. Dziedziczenie spadkobierców grupy pierwszej	416
3. Dziedziczenie spadkobierców grupy drugiej	417
4. Dziedziczenie spadkobiercy grupy trzeciej i czwartej – gminy i Skarbu Państwa	418
5. Dziedziczenie ustawowe w razie przysposobienia	418
6. Zagadnienia związane z dziedziczeniem ustawowym małżonka	419
7. Sytuacja dziadków spadkodawcy	420

Rozdział piąty

Testament	421
1. Testament jako czynność prawna	421
2. Forma testamentu	424
2.1. Testamenty zwykłe	424
2.1.1. Testament własnoręczny	424
2.1.2. Testament notarialny	425
2.1.3. Testament allograficzny	425
2.2. Testamenty szczególne	426
2.2.1. Testament ustny	426
2.2.2. Testament sporządzony na polskim statku morskim lub powietrznym	427
2.2.3. Testament wojskowy	427
3. Świadkowie testamentów zwykłych i szczególnych	428

Rozdział szósty

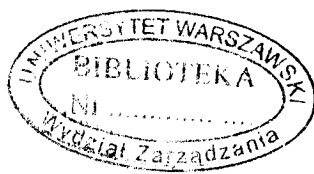
Rozrządzenie testamentowe	429
1. Ustanowienie spadkobiercy	429
1.1. Podstawienie	430
1.2. Przyrost	430
1.3. Uprawnienia dziadków do otrzymania środków utrzymania	430
2. Zapis	431
3. Polecenie	432
4. Wykonawca testamentu	433

Rozdział siódmy

Zachowek	435
-----------------------	-----

Rozdział ósmy

Stanowisko prawne spadkobiercy	438
1. Przyjęcie i odrzucenie spadku	438
2. Stwierdzenie nabycia spadku, przedmiotu zapisu windykacyjnego lub poświadczenie dziedziczenia i ochrona spadkobiercy	440
3. Odpowiedzialność za długi spadkowe	442

Rozdział dziewiąty	
Dział spadku	444
Rozdział dziesiąty	
Umowy dotyczące spadku	448
Rozdział jedenasty	
Dziedziczenie gospodarstw rolnych oraz wkładów gruntowych w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych	450
PRAWO RODZINNE I OPIEKUŃCZE	455
Rozdział pierwszy	
Uwagi ogólne	457
Rozdział drugi	
Małżeństwo	461
1. Zawarcie małżeństwa	461
1.1. Przesłanki konieczne dla zawarcia małżeństwa	461
1.2. Przesłanki porządkowe przy zawarciu małżeństwa	463
1.3. Zakazy zawarcia małżeństwa	465
2. Unieważnienie małżeństwa	467
2.1. Uwagi wprowadzające	467
2.2. Podstawy unieważnienia małżeństwa	467
2.2.1. Wady oświadczenia woli	467
2.2.2. Brak przepisanego wieku po stronie choćby jednej z osób	468
2.2.3. Ubezwiastnowolnienie całkowite	468
2.2.4. Choroba psychiczna albo niedorozwój umysłowy	468
2.2.5. Pozostawanie w poprzednio zawartym związku małżeńskim ..	468
2.2.6. Pokrewieństwo i powinowactwo	469
2.2.7. Stosunek przysposobienia	469
2.2.8. Braku pełnomocnictwa do zawarcia małżeństwa	469
2.3. Unieważnienie małżeństwa po jego ustaniu	469
2.4. Postępowanie i skutki unieważnienia małżeństwa	470
3. Prawa i obowiązki małżonków	471
3.1. Równość praw i obowiązków	471
3.2. Rozstrzyganie o istotnych sprawach rodziny	472
3.3. Nazwisko małżonków	472
3.4. Nakazanie wypłaty wynagrodzenia albo innych należności	473
3.5. Upoważnienie do działania za współmałżonka	473
3.6. Odpowiedzialność za zobowiązania zaciągnięte w sprawach wynikających z zaspokajania zwykłych potrzeb rodziny	474
3.7. Zamieszkanie	474

Rozdział trzeci	
Małżeński ustrój majątkowy	475
1. Współwłasność wynikająca ze wspólności majątkowej między małżonkami	475
2. Majątek osobisty	478
3. Zmiana lub wyłączenie wspólności ustawowej	479
4. Ustanie wspólności majątkowej w czasie trwania małżeństwa	480
5. Skutki ustania wspólności ustawowej	481
Rozdział czwarty	
Ustanie małżeństwa	483
1. Ustanie małżeństwa z powodu śmierci lub uznania jednego z małżonków za zmarłego	483
2. Rozwód	484
Rozdział piąty	
Separacja	488
1. Uwagi ogólne	488
2. Separacja jako instytucja prawna	489
3. Skutki orzeczenia separacji	491
4. Postępowanie w sprawach o separację	493
Rozdział szósty	
Pochodzenie dziecka	495
1. Macierzyństwo	495
2. Ojcostwo	496
2.1. Ustalenie ojcostwa w drodze domniemania	496
2.2. Ustalenie ojcostwa przez uznanie dziecka	497
2.3. Sądowe ustalenie ojcostwa	498
Rozdział siódmy	
Stosunki między rodzicami a dziećmi	501
1. Nazwisko dziecka	501
1.1. Dzieci wspólne małżonków	501
1.2. Nazwisko dziecka uznanego	502
1.3. Nazwisko dziecka w razie sądowego ustalenia ojcostwa	502
1.4. Nazwisko dziecka, którego ojciec nie jest znany	502
1.5. Nazwisko dziecka, którego rodzice nie są znani	503
1.6. Nadanie dziecku nazwiska przez męża matki	503
2. Prawa i obowiązki między rodzicami i dziećmi	503
3. Władza rodzicielska	505
3.1. Pojęcie, powstanie i ustanie władzy rodzicielskiej	505
3.2. Treść władzy rodzicielskiej	507
3.2.1. Piecza nad osobą dziecka	507
3.2.2. Piecza nad majątkiem dziecka	508
3.2.3. Reprezentacja dziecka	508

3.3. Uprawnienie sądu opiekuńczego do ingerowania	509
3.3.1. Ograniczenie władzy rodzicielskiej, ograniczenie i zakaz kontaktów rodzica z dzieckiem	510
3.3.2. Zawieszenie władzy rodzicielskiej	511
3.3.3. Pozbawienie władzy rodzicielskiej	512
3.3.4. Umieszczenie w rodzinie zastępczej	513

Rozdział ósmy

Przysposobienie	514
1. Pojęcie i funkcja przysposobienia	514
2. Przesłanki przysposobienia	515
2.1. Osoba przysposabiana	515
2.2. Dobro osoby przysposabianej	515
2.3. Różnica wieku między przysposabiającym a przysposabianym	516
2.4. Zdolność prawna osoby przysposabiającej	516
2.5. Zgoda osób, których przysposobienie bezpośrednio dotyka	516
3. Rodzaje przysposobienia	518
3.1. Przysposobienie pełne	518
3.2. Przysposobienie niepełne	518
3.3. Przysposobienie całkowite	519
4. Ustanie przysposobienia	519

Rozdział dziewiąty

Obowiązek alimentacyjny	521
1. Pojęcie i funkcja obowiązku alimentacyjnego	521
2. Osoby uprawnione i zobowiązane do alimentacji	523
2.1. Zobowiązania alimentacyjne między małżonkami	524
2.2. Zobowiązanie alimentacyjne względem niesamodzielných dzieci	525
2.3. Zobowiązanie alimentacyjne między innymi krewnymi	525
2.4. Zobowiązania alimentacyjne między rodzeństwem	526
2.5. Zobowiązania alimentacyjne między stronami stosunku przysposobienia	526
2.6. Obowiązek alimentacyjny między ojczymem lub macochą a pasierbem	527
2.7. Roszczenia matki względem ojca jej dziecka, niebędącego jej mężem, o pokrycie wydatków związanych z ciążą i porodem	527
3. Roszczenie zwrotne (regresowe)	528

Rozdział dziesiąty

Opieka i kuratela	529
1. Ogólna charakterystyka opieki i kurateli	529
2. Opieka	529
3. Nadzór nad sprawowaniem opieki	532
4. Zwolnienie opiekuna i ustanie opieki	533
5. Kuratela	534

Literatura	537
-------------------------	-----